

# **ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра психіатрії, психотерапії, загальної і медичної психології,  
наркології та сексології

Затверджено на методичній нараді кафедри  
психіатрії, психотерапії, загальної і медичної психології,  
наркології та сексології  
Зав.кафедри д.мед.н., професор В.В.Чугунов

“ \_\_\_\_\_ ” \_\_\_\_\_ 2015 року

## **МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА**

до практичного заняття по темі «Співвідношення та індивідуальні  
особливості медичних працівників»

**ДЛЯ ВИКЛАДАЧІВ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ**

(«Лікувальна справа» та «Педіатрія»)

## **ТЕМА : Психологічні особливості медичних працівників.**

**Актуальність теми:** Психологічні особливості пацієнта в умовах лікувальних взаємовідносин і взаємодій приходять у зіткнення з психологічними особливостями медичного працівника (лікаря, психолога, медичної сестри, соціального працівника). Метою контактів між цими людьми є допомога, що надається одним з учасників спілкування іншому. Проте не слід вважати, що зацікавленість у такій взаємодії існує лише з боку пацієнта. Медичний працівник не менше зацікавлений у наданні якісної допомоги хворому, в нього є власні мотиви і інтереси співпрацювати з пацієнтом, що дозволили йому вибрати дану професію. Для того, щоб процес взаємин пацієнта і медичного працівника був ефективним, необхідно дізнатися його психологічних основ: мотивів і цінностей лікаря, його уявлень про ідеального пацієнта, а також очікування самого пацієнта від процесу діагностики, лікування, профілактики і реабілітації, поведінки лікаря або медичної сестри. Особливості взаємодії між медичним працівником і пацієнтом значною мірою впливають на якість лікувально-діагностичного процесу, перебіг і результат захворювань. Знання чинників, що впливають на постановку діагнозу, проведення лікування і реабілітації, дозволить значно підвищити ефективність цих заходів. Психологічні умови діяльності медичних працівників, а також деонтологічні принципи їх роботи формують особливі вимоги, як до їх поведінки, так і до особистості.

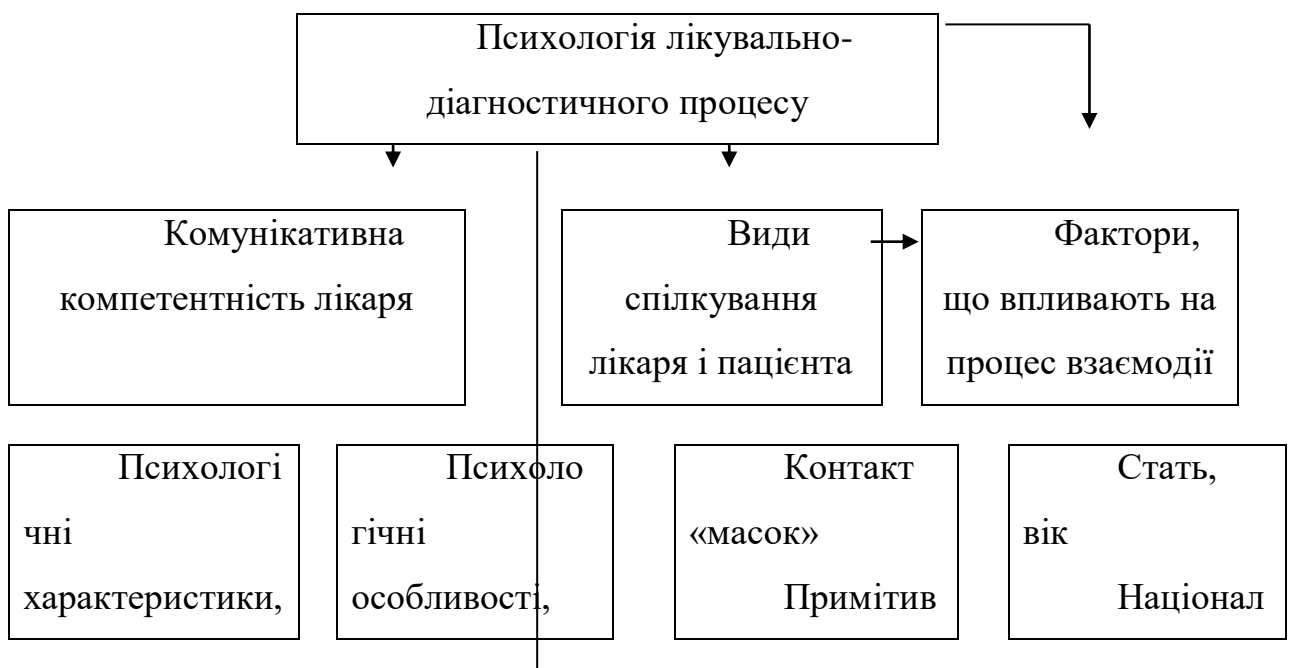
**Загальна мета:** уміти визначати і оцінювати психологічні особливості спілкування учасників лікувально-діагностичного процесу для забезпечення терапевтично ефективною і безконфліктною взаємодією медичних працівників з пацієнтом. Уміти інтерпретувати і аналізувати психологічні особливості особистості медичного працівника, а також оцінити їх вплив на професійну соціалізацію.

## Зміст та структура заняття

### Теоретичні питання:

1. Вимоги до особистості медичних працівників.
2. Поняття «лікарський обов'язок» і «лікарська таємниця».
3. Лікарські помилки: причини і види.
4. Психологічні типи лікарів.
5. Професійна деформація, «синдром вигорання» та шляхи його попередження.
6. Правила деонтології і субординації у медичному середовищі.
7. Види та особливості спілкування в медичному середовищі.
8. Психологічні особливості етапів діагностичного процесу.
9. Принципи спілкування лікаря з хворими та їх родичами.
10. Конфлікти в медичному середовищі, їх різновиди, способи вирішення та попередження.

## **ГРАФОЛОГІЧНА СТРУКТУРА ЗАНЯТТЯ**



що формують  
комунікативну  
компетентність

що знижують  
комуніка  
тивну  
компетентність

не  
Ділове  
Духовне  
Маніпуля  
тивне

вність  
Віроспов  
ідання  
Сексуаль  
на орієнтація

Етапи діагностичного  
процесу

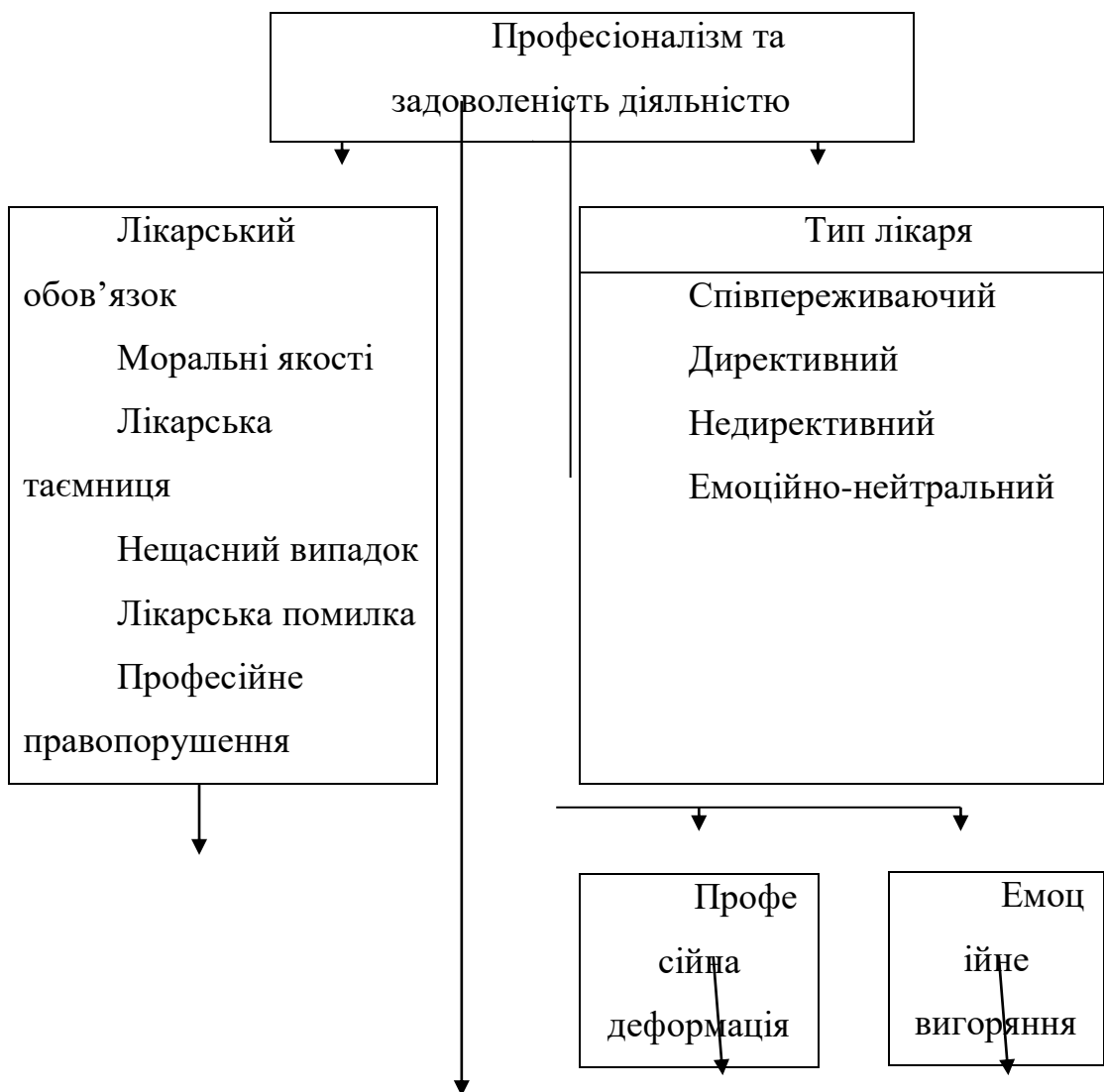
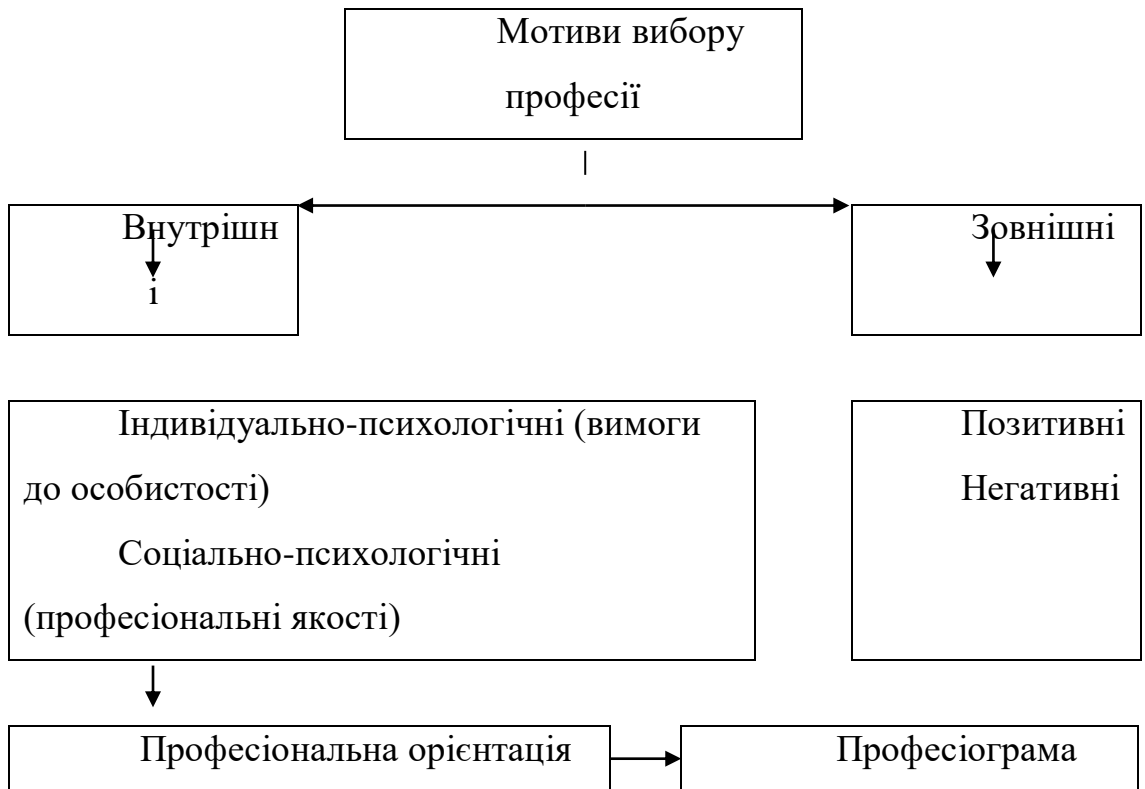
Конфлікти при наданні  
медичної допомоги

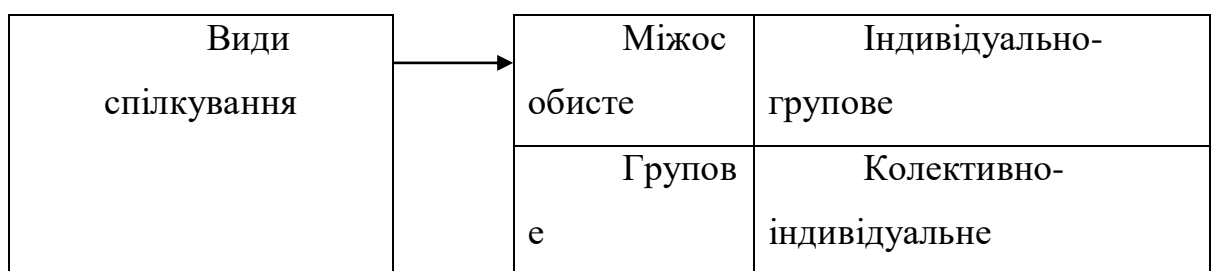
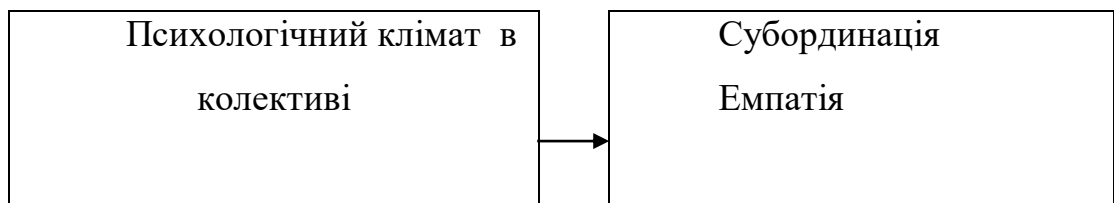
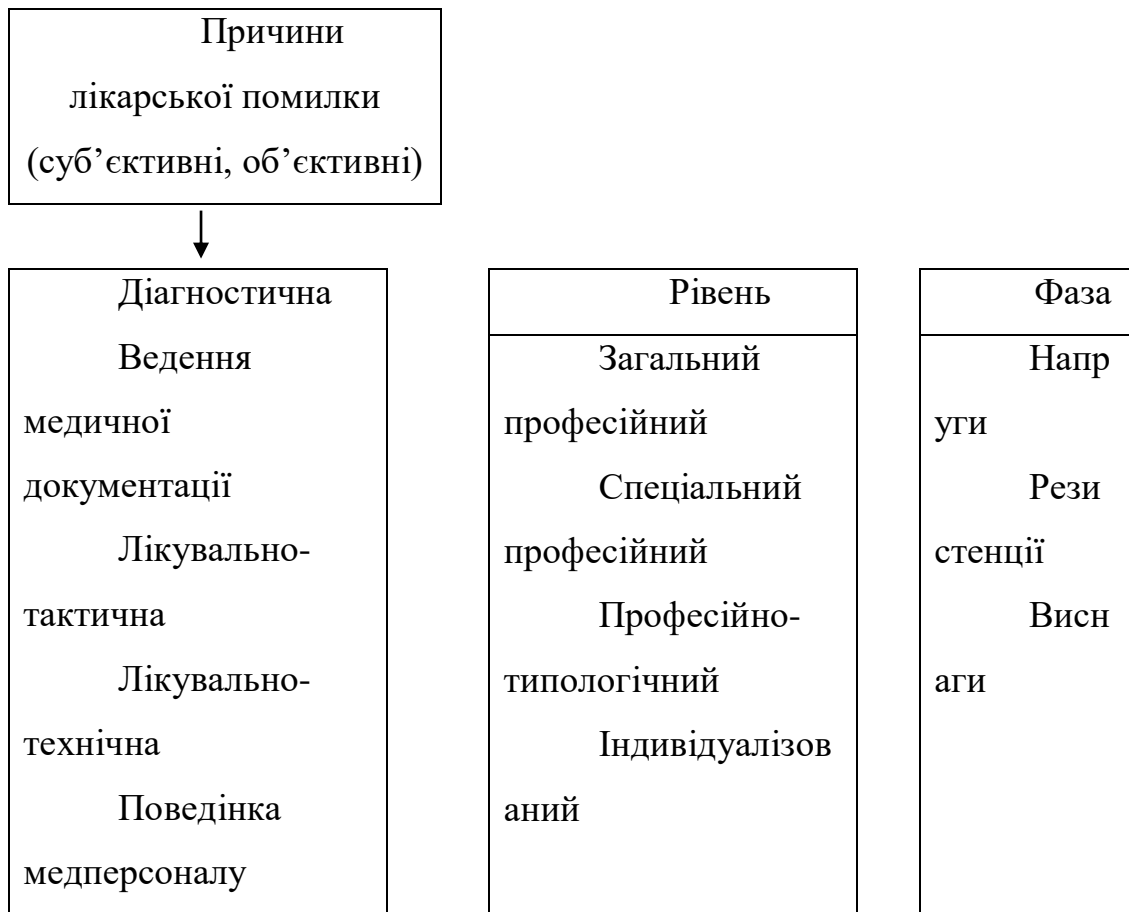
Фаза  
контактна  
(спілкування)  
Фаза  
орієнтації  
Фаза  
аргументації  
Фаза  
корегування

Реалісти  
чні  
(предметні)  
Нереаліс  
тичні  
(безпред  
метні)

Незадоволеність  
пацієнта кінцевим  
результатом лікування  
Деонтологічні помилки  
медичного персоналу  
Реальні дефекти  
медичної допомоги  
Ятрогенні обставини

При  
чини  
конфліктів





## ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ЗАНЯТТЯ

**Визначення вихідного рівня знань.**

Визначення вихідного рівня знань проводиться шляхом вирішення студентами тестових завдань. Викладач перевіряє їх згідно з еталонами відповідей, обговорює результати.

### **Опитування за основними питаннями теми заняття.**

Шляхом індивідуального опитування кожного студента за питаннями щодо теми заняття викладач має змогу визначити теоретичний рівень знань студентів. Відповіді обговорюються всіма студентами, доповнюються, поширюються під керівництвом викладача.

### **Самостійна робота студентів.**

Студенти проводять опитування хворих за темою заняття, наділяючи увагу скаргам, анамнезу життя та захворювання, визначають основні симптоми та синдроми, які дозволяють припустити дане захворювання. Студенти визначають основні напрямки обстеження та лікування, пропонують окремі групи лікарських препаратів і дози. Під час самостійної роботи викладач коректує відповіді, обговорює різні варіанти психотерапії і фармакотерапії.

### **Аналіз і підсумок роботи студентів.**

Підсумок заняття проводиться вирішенням підсумкового тестового контролю. Студентам пропонується вирішити тести формату КРОК-1,2. Викладач перевіряє правильність вирішення за еталонами відповідей. Проводиться аналіз роботи кожного студента на занятті.

### **Місце та час проведення заняття.**

Заняття зі студентами проводиться на протязі запланованого часу. Заняття проводяться в учбовій кімнаті. Курація хворих відбувається в палатах відділень психіатричної лікарні.

### **Оснащення заняття.**

1. Таблиці.
2. Схеми.
3. Набори завдань вихідного рівня.
4. Набори тестів підсумкового контролю.

## План та організаційна структура заняття.

П	Основні етапи заняття, їх функції та зміст	авч. ілі в рівня х засво єння	Методи контролю і навчання	Матеріали методичного забезпечення (контролю, наочності, інструктивност і)
.	<p>Підготовчий етап</p> <p>Організаційні заходи</p> <p>Постановка навчальних цілей та мотивація</p> <p>Контроль вихідного рівня знань, навичок, умінь:</p>	<p>I</p> <p>I</p> <p>II</p>	<p>Фронтал ьне індивідуальне усне експрес - опитування</p> <p>Тестовий контроль II рівня</p> <p>Рішення типових задач II рівня</p>	<p>П.1 актуальність теми</p> <p>П.2 навчальні цілі</p> <p>Таблиці, малюнки, структурно-логічні схеми, лікарські препарати, слайди</p> <p>Питання для індивідуального опитування</p> <p>Тести та задачі II рівня</p>
.	<p>Основний етап</p> <p>Формування професійних вмінь та навичок:</p> <p>1.Оволодіння методикою проведення</p>	<p>II</p>	<p>Професій ний тренінг на хворому.</p> <p>Рішення тестів та задач III рівня.</p>	<p>Алгоритми (орієнтовані карти) для формування практичних навичок та вмінь.</p> <p>Хворі</p>

	<p>цілеспрямованої бесіди.</p> <p>2.Сформувати вміння провести усебічне (доступного студенту рівня) обстеження статусу хворого, інтерпретувати їх дані.</p>	<p>II</p> <p>II</p>	<p>Професійний тренінг у вирішенні нетипових клінічних ситуацій</p>	<p>Історії хвороби, протоколи обстеження та лікування</p> <p>Тести та нетипові задачі III рівня</p> <p>Імітаційні ігри</p>
	<p>Заключний етап</p> <p>Контроль та корекція рівня засвоєння професійних вмінь та навичок</p> <p>Підведення підсумків заняття (теоретичного, практичного, організаційного)</p> <p>Домашнє завдання (основна і додаткова література по темі)</p>	<p>II</p>	<p>Індивідуальний контроль навичок або їх результатів.</p> <p>Аналіз та оцінка результатів клінічної роботи</p> <p>Рішення нетипових задач III рівня.</p> <p>Тестовий контроль III рівня.</p>	<p>Результати клінічної роботи</p> <p>Задачі III рівня</p> <p>Тести III рівня</p> <p>Орієнтована карта для самостійної роботи з літературою</p>

### Література для викладачів:

1. Вітенко Н.В. Загальна та медична психологія. – К., 1996, стор. 76-89.
2. Василенко В.Х. Внутренние болезни. – М., 1978, стр. 22-31, 46-54, 68-79.
3. Маклаков А.Г. Общая психология. – СПб., 2000, 592 с.
4. Абрамов В.А. та інші. Медична психологія. – Донецьк, 2010. – 289 с.
5. Гавенко В.Л., Вітенко І.С., Самардакова Г.О. Практикум з медичної Психології. – Харків: Регіон-інформ, 2002 – 248с.
6. Основи загальної і медичної психології /за ред. Вітенко І.С., Чабан О.С. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2003 – 344с.
7. Медична психологія (підручник): Під заг. ред. професора І. Д. Спірної, проф. І. С. Вітенко, Дніпропетровськ, 2008.
8. Загальна та медична психологія (практикум) Під ред. професора І. Д. Спірної, професора І. С. Вітенко, Дніпропетровськ АРТ– прес, 2002.
9. Тюльпин Ю.Г. Медицинская психология, Москва “Медицина”, 2004.
10. Менделевич В.Д. Клиническая и медицинская психология, Москва “МЕДпресс–информ”, 2005.
11. Михайлов Б. В., Табачников С. И., Витенко И. С., Чугунов В. В. Психотерапия. – Харьков: ОКО, 2002.